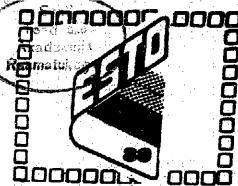

MEIE KODU

Nr. 41 (1576) XXXII AASTAKÄIK

AUSTRALIAN ESTONIAN WEEKLY "OUR HOME"
Registered at the G.P.O., Sydney, for posting as a newspaper—Category B

Kolmapäeval, 15. oktoobril 1980

PEAMINISTER KINNITAS BALTI RIIKIDE STAATUST

MARIE UNDER SURNUD

Peaminister Malcolm Fraser pressikonverentsil

Meie suurpoetess Marie Under läks igavesele puhkusele Stockholmis Varby haiglas 25. septembril s.a. 97 aasta vanuses.

Sügavas kurbuses leiname meie geniaalselt luuletajat Marie Under'it, kes oma luuleloominguks on muutunud Eesti rahva südamehäälaks, kes meie vabaduse koidikust, 1917. aastast peale on jaganud Eesti rahva rõõme ja muresid, kelle isiklikud rõõmud ja mured jäid taga plaanile, kui tuli meie rahva raskem aeg ning kes meiega pagulaspõlve jagades on andnud kogu oma rahva valule ja lootusele hingestatud sõnastuse. Ta nimi on tuntuks igale eestlasele ja paljudele väljaspool meie koele piira (õlgitud 20 keelde). Marie Under esindab parimat, mis eesti loov vaim on andnud maailma kirjanduse varasale. Marie Under oluks väärt Nobeli auhinda 60-ndatel aastatel, mil ta oli teiseks kandidaadiks.

Marie Under laenas juba neljandat aastat pikaravilgas. Kuigi füüsiliselt nõrk ning kuivamine ja nägemine puudulik, oli ta väimselt erk ja tähelepanelik meie rahva käekäigu suhtes.

Marie Under oli Eesti Akadeemilise Koondise Sydneys auliige. EAK Sydneys on pühitsenud aktustega ta juubelipäevi ja saanud neist heliülevõetud tervitustega temale. ESTO 80 puhul allakirjutanu kui EAK Sydneys esimese külalase teda isiklikult, viies talle rikkilii- ja koala-karu. Kohtumine oli alati isiks meeldejääv: Marie Under oli õrnalt habras, istudes patjade toetusel. Oli tunne, et hinge suurus ilmselt kunagi ei vanane.

Üle andnud Eesti Akadeemilise Koondise ja kogu Austraalia eestlaskonna südamlõikud tervitused, lausus Marie Under meeleliigutusest pisaratega sõnad:

"Armasd Austraalia eestlased! Tervitan ja tänan Teid südamest. Ma olen nii õnnelik ja liigutatud sellest külskõlgust. Olge vastutatud kõigest südamest seal..."

"Kes aga haarab minu sule, kui TEMA rangelt lausub: tule!"
(Marie Under)

ERNA MIHKELSON

**Arm selle mulla vastu rinnast rinda käib,
kus puhkab meie hõlm, kus kasvab meie
leib.**

**Meil't palju võetud — siiski meile jäi
me uhkus, au ning vihas: seiskome püsti pä!**

mei tegusid minu valituse poolt, kui me ametisse astume, oli havigata kahju, mida Whitlami Labor valitus oli teinud (s.t. andes de jure tunnustust Baltimaade vägivaldsele annekteerimisele N. Liidu poolt) — tähistada selle vägivaldse invasiooni tunnustamine ja teostada andne olukord, mis oli kehtiv enne Labor valitust Baltimaade Laedu, Läti ja Eesti suhtes. Ja meie tegime seda esimesel võimalusel minu valituse poolt. Hr. Chipp teab seda ning tema võide, et praegune valitus tunnustab Balti riike õigustatult, ja et midagi tuleks teha selleks, et, on alimakirjalt, kuuniline ja võit,

mis näib minevat vaeagi nende asuse põhimõtte vastu, millest hr. Chipp on kõnelnud." lopetas peaminister.

Sama õhtul paluti Tiit Kroll-Simmul't tellida peaministri Sydney residentsi, Kirrilli House'i lähemal vasteluseks sellest juhtumusest, millisele soovile ta ka järeles.

Kuna Austraalia Demokraatlik Partei tahab olla senati kaudu kaalukeeleks valituse otsuste täideviimisel, peaks iga valija sellest juhtumist omad järeldused tegema ning neid mitte Austraalia rahva saatuse määratlema valima.

"Meie Kodule" saabus Austraalia Demokraatliku Partei juht, senator Don Chipp'ilt pressiteade, milles ta mainib, et nende partei kavatses õhutada Austraalia valituse Vene kontrolli tunnustamist Balti riikide: Leedu, Lati ja Eesti üle.

Edasi nimetab ta, et kuna see tunnustus kehtestati algselt poliitilise kasu pärast (Whitlami Labor valituse poolt), ei näe nad õiget põhjust, et see peaks jätkuma.

Lõpposa süüdistatakse praegust valitust, et need küll karmilt mõistavad hukka Nõukogude okupatsiooni Afganistanis, kuid on pehmed Balti rahvaste orjastuse suhtes."

See kiri tekitas "Meie Kodu" peatoimetajat ja Austraalia Eesti Setside Liidu väis- ja vabadusvõitluse juhatajat Tiit Kroll-Simmul'i arusaamatus olukorras, kuna praegune peaminister Malcolm Fraser vihistas G. Whitlami sotsialistlikku Labor valituse de jure tunnustuse Baltimaade suhtes kohe võimalike tulekul detsembrikuul 1975.a. Teades, et senator D. Chipp deklareerib oma asust valitsemise asjus igal võimalikul juhul.

"Enne kui jõuti asja selgitada, helistati Tiit Kroll-Simmul'ile, kes on ka Ohendatud Balti Komitee esimees, ühe Sydney radiojaama poolt ja paluti kommentaarida selle sama pressiteade kohta. Tiit Kroll-Simmul vastas, et Fraseri valitus oli juba võimule tulnud selle Labor valituse de jure tunnustuse tähistanud ning temale on see pressiteade mõistatuseks. Radiojaam siis astus ühendusse Demokraatliku Partei ja informeeris neid Tiit Kroll-Simmul'i kommentaaridest. Kujunes pilnlik olukord, kus sen. Chipp'i partei võitis omaks, et nad olid teinud hirmsa vee ning vabandadid tekkinud olukorra pärast.

Selline kaudne selgitus ei rahuldanud "Meie Kodu" peatoimetajat ja ta kasutas valimiste eel peaministri poolt korraldatud pressikonverentsi asja selgitamiseks 7. oktoobril 1980. a.

Peaminister Malcolm Fraser vastas Tiit Kroll-Simmul'i küsimusele omapoolel selgitusega:

"See senator Chipp'i vaide on kahtlemata kuunilistemat, mida üks poliitikamees on kunagi teinud.

Sen. Chipp peaks teadma, et üks esi-

Rahvusvaheline märkmik

IRAAK JA IRAAN

Neljandasse nädalasse jõudnud sõda pärtsa lähe põhjaosas pole toonud kummalgi poolele veel otsustavat edu. Iraagi relvajõud on vallutanud piirirajale lähe Iraani territooriumi, kuid seajärjel põrganud üle ootuste tugevale vastupanule. Nende riidade kirjutamine ajal jättkub nädalapeevi väländun võitlus Šatt-el-Arabi laevatele äärses Hormamrähä linnast. Suurte pingutustega on Iraagil õnnestunud hõivata see tähtis Iraani naftasadam, suutmata aga Iraani kaitsesõjaväe väjja suruda kaugemast linnasest. Mõlemad riigid on tekitanud tohutult palju teineteise õhustõrjuks. On pommitud naftatõrjuks teineteise pealinna ja veel kuskil ning rinnatud tsiviilelanikkonda.

Tõenäoliselt oli Iraani president Saddam Hussein arvestanud, et tal läheb korda suhteliselt kergesti vallutada Iraani Huzistani provintis, kus paiknevad Iraani naftaväljad ja mille elanikest moodustavad osa araablased, neutraliseerida Iraani võimud domineerivast Pärsia lähe rahvusvahelise laevateel ning kukutada ajagilistatoma Homenji, kes äsitsavit Iraagi liisite (52% elanikkonnast), tahtes leivitate oma revolutsiooni. Kuna paljud Iraani kranegi sõjaväelased olid ajatolla käsilaste pooll hukatud, ameerika instrukturd ja tehnikud mahl lahtunud, vahekord USA-ga panvangide probleemi tagajärjel rikuud ning sellega koos ka väljajärelt saada USA-It laeskooma ja varuossid Iraani ameerika relvade jaoks, viis loogiliselt järeleda, et Iraani relvajuudide moraal ja tehniline seisukord ei ole praegu sõjapiidamiseks soodsad. Et USA iraklaadeld oma eeliste vaatamata pole kome nädala ometiigi saavutunud lahinguväljal oostavust ede, vaid näivad sattunud olevat ummikukisse ning astujatunde hinnanguid kaotavate jäa päev liaskst tandidel ja lennukitel ka ümmargu 100 miljoni dollarile eksportima ta jäiva nafta arvelt, see laseb arvata, et Saddam Hussein tunneb ennast praegu küllal vägaal rahuna.

Kummalgi konfliktisõlalisel püüdu-
nud nitimitamiseläe relvatuvis; nad
oletatavasti suudaksid oma heit-
lusi jätkata üle mõne nädala vadi
välismõiste toetusega. Säärane toetus
mune juba toimub: Iraan on vedanu
laskemoona ja mõnu varustust
kommunistidele. Põhja-Koreast;
tume transpordilõnukele on selleks
lahelt avanud oma õhurõmu Pakis-
tan ja Hiina. Ka liibua president
Gaddafi toetab avalikult ajatollat.
Seavatu Iraagile on poolohoidu ku-
lutanud Jordania kuningas Hussein
(ei õiguslades Saddam Husseiniga),
avades oma Akaba sadama Iraaki va-
ruse. Iraagi laskemooniseer-
vateusid toetavad ka mõnede trans-
porditeemise läbi Iraaniga. Säärane
lahvad arvatakse saavutav Somaalial
ja teistest arvatud maadest. On olemas
ka teateid 10.000 Jordania sõdu-
ri suunamisest Iraaki.

Suuririikidel USA-l ja NSV Liidul pole põhjust erilist sümpaatiat tunda aiatolla Homeini ega ka Saddam Hus-

seini vastu. Washingtoni pole kummagi diplomaatilisi suhteid. Iraagiga omegi sõpruse ja koostööd, pigem, kuid Saddam Husseinist ei vii üldelt, et ta järgiks Makkale meelepärast joont. Ta on tauninud Nõukogude invasiooni Afganistanisse ning hiljutiisl Islamaadi konverentsil, kus seda invasiooni arutati, hääletas NSV Liidu vastu. Umbes 90% Iraagi relvadest on aga vene päritoluga. Ee ole andmeid, et Iraagi relvakaatusi ja laskehoone praegu venelaste poolt korvatakse. Kummagi võib aruata, et kui praeguse sõda küllalt kaua jätkub, rebitakse üllirid vältimatult sellele konkreeti kaasa.

USA-le nagu teistele vaba maailma
tõusriikidele valmistavad muret
Iraani võimalkud aktiivsed Pärsia
lahe ja Omaani lahe vahelises
võimas. Seda oma kõige kitsamas
kohas 55,6 km laiusel muretses läbib
umbes veerand kogu maailma nafta
impordist. Vastava liikluse takkame-
se korral kaotaks USA umbes 30%
oma naftast, Lääne-Euroopa 60%
ning Jaapan vähemalt kolm kolman-
diku. Ehkki Iraan ja Iraak on eks-
portitajina praktiliselt ilma rivist välja
langenuid, kasutavad sama mereete-
ka need tankilaevad, mis toovad naft-
at Saudi Araabiast, Kuveidist, Kata-
rist, Bahreinist ja Araabia Ühendem-
iirist. Need maad on avaldunud praeguses olukorras valmisolekut
oma naftatoodangu tõsta. Kui aga
näiteks Iraan peaks sõjalise ebaedu
tagajärjel tõstisikult blokeerima end
nimetatud Hormuze väina (Iraani
revolutsioonitegelased on juba ähva-
dandud kaotuse korral käte maksta
USA pantvangidele) või ründama ede-
nimetatud araabia maade naftasae-
del (kas või ettekäändel, et need
maad on andnud varjupaika Iraagi
laevadele või lennukitele), siis tekiks
kriis, mis nõuaks läänriikide kiiret
sõjalist interventsiooni.

Niisuguse juhtumju puhul valmisoleks kasutab praegu Omaani lahe piirkonnas üle 30 Ameerika sõjalaeva, sealhulgas lennukikandjad "Eisenhower" ja "Midway", millele lisanduvad Prantsuse ja Briti laevad. Kriitilised meist kaugele India ookeanile on läkitatud kaks Austraalia sõjalaeva, kaasa arvatud lennukikandja "Melbourne". Hiljuti jõudis Saudi Araabiasse nel USA eelhoivat ja kontrollisüsteimi AWACS lennukid, mis suudavad avastada ründelennukeid ja tuvastada nende kiirust, kõrgust ja kurssi juba mitmesaja kilomeetri kaugusel. Selle Ameerika luuresüsteemi sisseseadmine töötab kuuldavale kolonel Gaddafi, Liibia presidendi vihkase ähvarduse Saudi Araabia aadressil.

Pärsia lahe sõda on praegu veel liiga varajases staadiumis, et ilmutada oma edaspidist käiku. Ent juba praegu võime ütelda, et üks maailma tööstusriikide olulisim energiabaas ja elusoon on stiihiliste jõudude ähvarduse all, mis kõigutab juba niigi häädaga ülekoormatud maailma tasakaalu veelgi enam.

Vahimees

MADRIIDI KONVERENTS LÄHENEV

Euroopa julgeoleku ja koostöö konverentsi kokkutulek eeloleval sügisel Madridis on järgmine tüli Helsingi leppe teostuse ülevaate saamiseks. Ja palstab, et pagulasgruppide kesksetel organisatsioonidel on ülim aeg antud küsimuses koostöösse astuda. Ka kolm Balti riiki kuuluvad Helsingi leppe pidevusse ja nii on meil moraalne kohus, kuid ka siinuline äärmis ohus soovisudel esitada.

On pöhlust seda rohkem, et Kanada parlamendil alakomisjon on selleks üleskutse avaldanud ajalehte-dest avaliku kuulutuse korras. Rahvusgruppidel on ka varem antud küsimuste koostöö olnud parlamendil liikmetega, isegi enne ametliku alakomisjoni asutamist. Ometi on kutse rahvusgruppide koostööle avaliku üleskutse korras esmakordne.

[illegible]

Madridi konverentsil. Kuid seda kergem on läänritelkidel ja Kanadal omapoolset rünnaku ülevaale pildada. Belgia konverentsil tegi Kanada delegatsioon head tööd, kuigi hoidus teravatest küsimustest, mis võimaldas Nõukogude Liiduga ühise komisioonile esitamlst konverentsi lõpup. Kui läänritelgid tahavad oma prestiižil ja vahepealsed reaktsioon Madridis ülevaale hoida, siis ei tohi ühiskeele leidmine Moskvaaga seotud ainsululine olla.

Inlmõiguste küsimusi on võimata lahendada inimeste suhtes, kes elavad nõukogude relvajõu all. Nagu see poleks võimalik praegu Afganistanis, nii ei ole see võimalik ka Eestis, Lätis ja Leedus. Mis juhtus neismaades nõukogude relvajõu survel.

selle kohta olema kirjutanud brošüüre ja saanud hulgaliselt märgkirju valitsustele. Eest 80 päevade puhul Stockholmis kirjutas Lääne-Saksamaa suure levikuga „Die Welt“ viimase vihe ja tõendi nendele süüdistustele: massilised deportatsioonid, mõrvamised ning lõpuks põgenikevoord läände. Tõlge sellest artiklist peaks minema Kanada parlamendi alakomissioonis ja ka teiste maade välisministritele.

Eeljõudnud järgneki, ja meie teame seda kõik, et seal, kus puuivad kodaniklikud vabadused, seal ei saa palju juttu olla inimõlustest. Meepoolsete seletuskirjade peatumaks peakski jääma vabaduse nõudmine kolmele Balti rahvale inimõluste nimel. Meie peame leidma läänemaad, kus ja Kanada poliitikutel seas inimesed, kes julevad härjal sarvist kinni haarata ja vabaduse küsimuse tiites talutades välja tuua. Eriti on see mõõdapõhiseima ajal, mil sündmused Afganistanis on kõigil elavalt silmade ees.

Mell ei tarvitse oma nõudmistest ja soovistdells Kanada Parlamendi alakomisjonile tagasihoidlikult olla. Mell on head siindest Ottawas ja komisjoni liikmetega, kes meie piidulust mõistavad. Küstsmuses on ainult valituses holak ja teil kaugele tagasid tahab melega minna. „Die Welt“ kirjutab: „eestlaste maailmalikkumine“ llaanes on avaliku arvamus llaanes faktoris kulunenud – ja see ei mõju llaanes llaanimaalikas, vaid ka llaimestele Eestis“. Tee me ka ise edasi, et oma maailmalikkust edasi arendada.

Seesama kaasa leht jätkab: „N. Liit peab endale varem või hiljem küsimuse esitama, kuidas ta tahab reageerida rahvuslikule iseseisvusele mitte ükski Eestis, vaid ka teiste mittevare rahvaste juures. Päädevalegatsiohnad Madridis leevend endale selgeks tegema, et nõukogu soovikohaste kommunistidega kooskõla otsides, ei saavuta nad kunagi midaagi. Hoopis mõjukamad on kommunistid, mis sisalduvad alnuigeld põhmõtted ka siis, kui Moskva nelle alla ei kirjutu. Set aita palj parmini Moskva poliitika kiinnaleuamiseks, kui üksmeelseid ja mõtetud kommunistid.

v.

KAS JA MITU ARTIKLIT ILMUKS MUUKEELES AJAKIRJANDUSES, KUI ESTO TOIMUKS

AUSTRALIAS

(circa 2000 osavõetjaga)?

ESTO ajakirjanduses – “Meie Elu” Toronto

**700 ARTIKLIT BALTIKUMI KOHTA
70 PÄEVA KESTEL**

ERN ja Balti Komitee ajaleheväljalõigete arhiiv annab perioodist 1. juunist kuni 10. augustini 1980 järgmise pildi: Rootsi ajakirjanduses ilmus balti teemadel kirjutusi: juunis 64, juulis 510 ja augusti kuus esimese kümne päeva kestel 52. Sellele lisaks on olemas väljalõikeid norra, soome ja välismaa pressist — 110. Kokku teeb see 70 päeva kestel 736 pressilõiget. Otse ESTO 80 kohta on kirjutusi juunis 12, juulis 400, augustis 20 ja väljaspool Rootsit 50, kokku seega ligi pooltuhat.

raliku ülevaate teose Baltikumi kohta koos hääde kaartidega ja ülevaataliku fotomaterjaliga.

Juulis domineerivad täielikult artiklid ESTO 80 ürituste kohta, lisaks suur arv ajaloolis-taustalisi ülevaateid, pikemad artiklid eriküsimuste kohta, ka juba näituste arvustused. TT poolt välja saadetud standardinformatsioonid tähtsamate ESTO ürituste kohta vahelduvad suure arvu juhtkirjadega ja toimetustlike kirjutustega

Sydney's

ESTO-80 JÄRELKAJA
Sydney Eesti Majas pühapäeval,
19. oktoobril
SÕNAS JA PILDIS

Mitmed osavõtjad kirjeldavad ja analüüsivad oma elamusi ja muljeid hiljuti Stokholmis toimunud III Ülemaailmsest Eesti Päevadest.

Kaastegevad: Ene Juurma, Raivo Kalamäe, Enn Kalda, Paul Kimmel, Boris Lees, Marje Leol, Peter Maasepp, Olev Muska, Tiia Raudma, Tiitu Reissar, Inno, Lembit, Nony ja Tiitu Salasoo, Ingrid ja Ülle Slamer.

Üritus algab kell 12.00 Naisringi poolt pakutava lõunaeinega. Kõik teretulnud!

SYDNEY EESTI MAJA JUUBEL- JA PRESSIBALL

Esimese Eesti Maja võõrsil, Sydney Eesti Maja 40. juubelpäeva pühitsemist, mis oli selle aasta augetuudul, hakati juba varakult, o.s. mailkuul kavastama. Kutsuti kokku kõigi S.E. Maja kasutavate organisatsioonide esindajad ja valiti neist isegi pidustuste labivimiseks 3-lik-meline komitee, kuna pooltel S.E. Selti juhatuselikele oli kavatsus Stockholm Estole sõita.

Kuigi ülemeremalale sõitnuist olid vaid üksikud naasnud, oli S.E. Maja nurgakivi paneku mälestuspäeva aktusel ja sellele järgneval "koteidile" tasuta rahvapeol arvukalt rahvast, kokku tulid... Juubelpühitsemise haripunktiul, oli olnud kavastatud juba mailkuul ball 30. augustil, milleks aga kahjuks vähe eel- tõi oli tehtud isegi augustikuul.

Ballist oli aga teatatud Koostöö Eestl Maja poolt välja saadetud osatäh- tede omanikele koos koostöökutusega, nii polnud seda ka võimalik ära jätta. Viimastal tagasi jõudnud, tegi Sydney Eesti Selti esimese Tiit Kroll-Simmul ettepaneku "Meie Kodu" Pressiball viia kokku Eesti Maja juubelballiga, mis ka nii toimus.

Kuigi balli ettekannete organiseeri- miseks oli vaja vahe aega, noustuid

Selti esimehe palvel mitmed kaasmaa- lased esinema. Nende hulgas olid: mele pressiballide peagu tradit- sioonipärane konfereesid – näitleja Priit Prillup, lauljapoolt – Leonore Hindreus, Tiit ja Paul Mäe, Uve Lin- holm ning noor tantsijatar Anneli Look. Meie S.E.S. Naistringi hästimat- se, julgesti Sydney paremate restora- ne- västleit külmalud oli naistringi esi- naise Mailmu Kuke poolt ka tagatud ning orkestri esit muretsesud – seega võidi balliõhtule julgesti vastu anda.

Õhtu avas ja tervitas külalisi Sydney Eesti Selti esimese Tiit Kroll-Simmul ja teatas, et Selti juhtaus oli otsustanud Anton Trummil austada SES kuldär- gi annetamisega sel õhtul. Kahjuks aga hr. Trummil oli neil päevil raskest haiges- tud. Samas avaldas ta headmeelt, et kohal viibimise hästi tuntud Leonore Hindreus, kes kogu Eesti Maja eksis- tenti jooksul – ja varemgi – on pidevalt meie õhiskonnas tegutsenud mitmel alal.

Kava balliõhtul kujunes üllatavalt hästi õnnestunuks, mis näitas, et esi- naja olid oma osa juubelballis tõsiselt võtnud ja vaatamata lühikesele harjutusajale ning kaugetele vahemaa- dele kokkuharjutusiks võimalusi leidnud.

Meeleolulauludega esinesid: solisti- dena Paul Mäe ("Haljal aast") ja Uve Linholm ("Tuled kodusadamas"), due- tid Paul Mäe-Uve Linholm ("Hõissa pul- mad") ja "Meie poiste tants") ja Leonore Hindreus-Uve Linholm ("Mõldre neu") ning kvartetten Kõik koos – Leonore Hindreus, Tiit Mäe, Paul Mäe, Uve Lin- holm ("Tõmmu neu"). Klaveril saat- jaina lauljale esinesid Irene Haldma- Eelma ja Lembit Suur.

Sobivalt valitud ja eranditult hästi ette kantud laulud igid oodatud balli- meeolul. Priit Prillup lõputust repu- taariat pillatud naljad ja vestelood tõi- desile kohati otse kõlavat naeru ja kui Anneli Look oma džassballit-numbri ning "Kontsaklobistantsantsu" oli lõpetanud, siis olid ballikülalised jalad ka tantsutaksis. Selti esimehe Tiit Kroll- Simmul poolt öeldud tänu sõnade ja lilledle annetamise järel esinejale suun- duks aga külaliskond meelitava kulma-

laua suunas.

Õhtu jooksul oli ette nähtud ka balli kuninganna ja kuninga valimine, mis toimus kinnisel hääletusel. Hääletena- musel alusel sai balli kuningannaks noor Anneli Look, 1. näitsikuts Tiit Kroll- Simmul, 2. näitsikuts Irene Haldma- Eelma ja balli kuninga Priit Prillup, kes tantsis järgneva tantsu kuningannaga.

Hoogsa muusika saatel tantsiti tuju- kuksalt kaugele üle kesköö, kuigi puh- kaja loostil välja ka väärtuslikud või- dud, kusjuures peavõidu, dr. Rein Simmul tehtud vaskpaneeli "Muna- mägi" õnnelikult omanikuks sai Helju Kimmel ja eestimustrilise laudlina võitis Ira Halma-Eelma. Elisabeth Mõldre (15 eset) ja teiste annetatud vähemate võitjad oli palju.

Meelidv oli näha ballil ka rahvuskaa- lasi oma ministe-estlastest abikaasade- ga, kes oma intrastute osavõtuks olid ees- kujuks paljudele.

Ballikuninganna Anneli Look ja ballikuningas Priit Prillup kuninganna valsil.

August ja Irene Eelma

Vasakult: 1. näitsik Tiit Kroll-Simmul, ballikuninganna Anneli Look, 2. näitsik Irene Haldma-Eelma ja õhtu konferees Priit Prillup.

Kvartett - vasakult: Leonore Hindreus, Paul Mäe, Tiit Mäe ja Uve Linholm.

Gunnar Neeme "MOSAIIGID" ESIETENDUS

Naidend kahes vaatuses kaheksas pildis

Esiatenduse leidis aset Melbourne Eesti Majas 6. sept. 1980.a. "Mosaigid" on näidend, mis oma sisult kui ka ülesehitu- selt ja esitusviisil seniähtuist täiesti eri- nes.

Näidendis on kaks tegelast – mees ja naine. Mehe kui kutselise näitleja osas Heino Tõnisson ja naise kui loomupära- se näitlejajange ja kutsusemusega inimese osas Reet Tuul.

Esimese vaatuse kolum pilti esitaisid sõnamaalinduid nende elule näitlejatena, kus nende rõõmud ja mured olid erili- selt ette toodud. Neljandas pildis "Siid" ja viiendas "Kiri" kadus inimlik, enese väikese MINA esitlõstõmine. Siin esines sümboolselt meie rahvuslik tunnetus, meie rahvuslik traagika. Erna sügavalt armastav ja andestav hing ning koduka- tsja truudus ja kohusetunne oma kohus- te täitmisel.

Teine vaatuse näitas meie samu näitle- jaid inimestena omavahelises keskusteluses, milles isiklikud arvamised olid esile tõstetud. Peamiselt aga siin kõik probleemid keerlesid näitlemise ja elu tegelikkuse ümber, mille varjus aga l: "milkud nõrkused ja käitumised oma loomulikkul, nii nurgelised kui ka siiget, rada, arenevad... Lahitses jääb: kui palju on meil järgpäevases elus näitle- mist?

Autori poolt antud tekst on nüüdlik. Samal ajal autori vaatlemistervast ja olu- kordade tabamisoskus ning esiletõmine annab võrratult võimalusi näitlejale enes- eväljendamiseks. Ja seda rõhkkesti, sest iga pilt on oma ette ja teisest erineva nõudega.

Lähemalt tegelasi vaadates, leame, et naise osas esinev Reet Tuul, senini Mel- bourne'is tuntud paari külalissetenduse kaudu, andis meile oma tõlgendustes harukordseid kujusid – sdaelev naiselik- kus, võrgutav ja kritiseeriv. Armupro- bleemid ning naiseliku ürginstinktid ja meest võrgutav sireen kuni emaliku suu- ruseni poega frondilt ootava emana. Poja kaotuse teate saamise järel ema leina kujutamisel oli Reet Tuul ületama- ta ema leina kujutuse looja. Seal ei

olnud ta muud, kui ootus, lootus ja armastus. Puhas ja lihtne nii sõnas, lii- kumises kui ka teos.

Voiks olla raske uskuda, kuidas Reet Tuul oskas ja suutis ülimalt usutavalt muunduda armuvalus siplevast naisest sõdurima meeleheitesse. Reet Tuul tegi selle hästi ja usutavalt.

Heino Tõnisson, mehe kui kutselise näitleja osas, oli vaba oma esinemises ja sõnas ja lbi usutavalt traagilise näitleja- kuks, kes vaatamata oma arvamise suurusele ja enesekindlusele kui mees alub naise (Reet Tuul) soovidele ja tuju- dedle märkamata ja ka tõrkumata. Ta võib rääkida ja ka suuredada, kuid naise võlu vastu ei leidnud ta rohtu.

Heino Tõnisson oma esinemises ja osade sügavtunnetuslikus tõlgendamises oli vaba paatosest ja tehest. Oli ülimalt tõrnu ja väljendusrohke, andes igale pildile tõetruu kujunduse. Tema värvik- ses esinemine ja osade tõlgendamine oli sulvas kooskõlas Reet Tuule poolt loo- dud naise kujude tujukude. Neid kõrvu- tades saime tasakaalustatud ja meelde- jääva ettekandõõtu osaliseks.

Reet Tuul ja Heino Tõnisson. Mõle- mad andekad inimesed, kes oma elukut- se kõrval vabal ajal kõnnivad näitekunsti juurtele. Nendes elab näitlejahing ja rambivalguse kutsumus. Sealp kavadu- nad meile ossamist. Tundus, et "MOSAIIGI" nad ei mänginud. Nad elasid seal igas pildis erinevalt, ikka uuea ja värskena, sest iga pilt on osa elunäidendist, kuna tihti elus on raske vahet teha, kus lõpeb reaalsus ja algab näitlemise soovine.

Autor Gunnar Neeme, näitlejad Reet Tuul ja Heino Tõnisson, nende abiline Lydia Urb ja hea valgustusefektid kor- raldaja Hugo Tõnisson said tänuiliku- de teatrihuviliste kestva aplausi osaliseks. Ei puudunud ka lilled tänuatoks ja tunnuseks.

Loodame, et see kaunis ja meelde jääv õhtu kordamist lelab.

Meinhard V. Ots

ESTO-80 KIRIKUKONGRESS

MÕTTEID

VASTUVÕETUD RESOLUTSIOONIDE ÜLE

Hiljuti Stockholmis toimunud Esto-80 võeti vastu mitmed resolutsioonid nii Eesti Kirikukongressil kui ka Kirikukongressil. Need suudavad vaevalt edasi anda suurt rahvuslikku vaimustust, mis süttis põlema rahva hinges – on tunne, et resolutsioonides on see tuli kustunud ning et on tarvis need resolutsioonid tõlkida lihtsasse ja igale mõistetavasse eesti keelde.

Mis on rahvuslike resolutsioonide mõte? Ma arvan, et seda võiks väljendada järgmiselt: EESTI RAHVAS, HOIA KÕVASTI KINNI OMA RAHVUSLIKUST KULTUURI-PÄRANDIST, ET KEEGI SEDA SINULT! EI VÕTAKS. Eesti keel, eesti laulusõnad, eesti ajaleht, eesti kirjanud, eesti selts, eesti rahvariiet, eesti laul, eesti kunst – kõik see on meie kultuuri-pärand. Hoidkem sellest kõvasti kinni. Kui meie seda ei tee, siis see võetakse meilt ära.

Tahaksin eriti esile tõsta meie eestlasi kiriku. Mis on Kirikukongressil vastu võetud resolutsioonide lühikene kokkuvõte? Ma arvan, et on: EESTI RAHVAS, HOIA KÕVASTI KINNI OMA ESIVANEMATE KIRIKUST. KUI SA SEDA MITTE EI TEE, SIIS SEE VÕETAKSE SINULT ÄRA!

Mida kirik ootab oma liikmetelt? Et nad kirikusse kuuluvad, et nad laskeksid end kirikulikult laulata, et nad laskeksid oma lapsed ristida, et nad oma kirikumaksu ühendaksid – kõik see on tähtis ja kõike seda kirik ootab oma liikmetelt. Aga üks asi on veelgi tähtsam: KIRIK OOTAB OMA LIIKMETELT, ET NAD KIRIKUSSE TULEKSID. Mitte ainult jõululõulul ja leerilaste õnnistamis-päeval, mitte ainult vahetel-vald, vaid igal pühapäeval, kui meie kirikutule on avatud ja kui meie kirikutule palvisi. Ainult väike osa kirikulikke meid tuleb kirikusse, enamasti jääb tulemata. Kirikus-käijate arv on vähenenud aastatega osalt selle tõttu, et olemas püüdnud paljusid viimasele tekoonnale saama. Aga paljud, kes võiksid kirikusse tulla, jäävad tulemata. Olen sagedasti mõelnud: mis teie suures osas eestlasi oma kodudes pühapäeval või üks väike osa eestlasi oma emakeelsetes Jumalat teenib? Ma arvan, et ma ei ole kaugel tõelisest olukorrast, kui ütlen mõistatada, mida inimesed teevad pühapäeval kiriku ajal – nad kas värvivad oma maja, parandavad katust, tapetseerivad oma tuba, teevad aiatööd, loevad raamatut, pühitsevad sünnipäevi, magavad või lihtsalt vaatavad aknast välja ja haigutavad? Ma ei saa aru üht: Miks kõike seda peaks tegema just pühapäeval jumalateenistuse ajal? Miks seda ei võiks teha muudel? Ma tahaksin, et eesti rahva südamestunni-dest oleks võimalik üles leevata, nii nagu on võimalik üles leevata äraus-kella, et see üks tund enne jumalateenistust algust tuleks inimestele meelde, et rüna on jumalateenistus, ning et see hakkaks inimest vaezama ja ei jätaks enne järele, kui ta jätaks pooleli majavärvimise ja kaevamistööst, paneks selga kirikuriided ja läheks kirikusse. Ma

olen siiralt veendunud, et kui inimese tõesti seda teeks, et tal poleks põhjust seda kahetseda, ning et ta kirikutuleks tagasi vaimsest puhastamis ja värskenda, kaasa võttes teadmise, et Jumal armastab teda, ja et Tema õnnistust saadab teda igal uuel päeval.

Seda peaks eriti tegema need, kellel on lapsed ning kes tahavad, et nendest kasvaksid head ja ausad inimesed. Hiljuti näidati televisiooni teises saatekavas noori, kellel ei ole tõdus ning kes saavad riigilt töötatavale abiraha – kõike kurvem ei olnud see, et neil ei olnud midagi eelnevat, mille poole pööda, neil ei olnud mingit eriala, nad ei teadnud, mis endaga peale hakata, paljud nendest õnnestusid noortest veeisid ääres disko-tekides ning kultuudist suure osa oma abirahast ümardusvahendite ostmisele. Kõige kurvem oli, et need noored olid elust tüdinud! On kohutav mõelda, et mõni eesti noor võiks sattuda nende noorte keskele! Et seda ära hoida, tuleb noori kaasa võtta kirikusse, eriti kui kirikus on laste jaoks eriline laste kirik.

Meie olemine nendest aastatega harjunud sellega, et meil on eesti kirik, ning et võime sinna minna igal ajal, kui tunneme selles vajadust. Võiks aga juhtuda, et inimese kirikusse minnes leiab, et kirikusse on suletud, ning et jumalateenistus ei ole peeta. Kui see peaks juhtuma, siis mitte sellepärast, et õpetaja oleks väsinud, vaid sellepärast, et inimesed on väsinud, et nad ei ole oma eesti kirikut kõvasti kinni hoidnud, et nad ei ole seda hinnanud ja küllalt toetanud. Pidagem mees: Eesti kirik on tükikene kodumaal siin võõrsil. See ei ole ka mitte endast mõistetav, et meil on eesti kirik – see on eesõigus, mida omavad ainult suuremates eestlaste keskustes elavad eestlased.

Keegi ei saa inimesele öelda, et ta peaks kirikus käima. Inimese ise peaks seda enesele kohustuslikuks tegema. Ma ei arva ka, et see käiks ainult siin elavate eestlaste kohta, sest meie ei ole ei paremad ega halvemad kui teistes linnades, teiste maade või teiste mandritel elavad eestlased. See käib kõikide elavas maailmas elavate eestlaste kohta: Käige kirikus, tulge kirikusse, võtke oma lapse kaasa, tehke kirikus-käimise endile kohustuslik! Ma olen kindel, et kui meie seda teeme, siis läheme Stockholmis Esto-80 Kirikukongressil vastu võetud resolutsiooni ühti. Aga veel enam: Siis kogume kristlastena, keda Jumala õnnistus saab osaks meile, meie lastele ja meie rahvale. Kas te ei taha Jumala õnnistust? Kas te ei ole vana Jumala õnnistus? Kas teie arvate, et teie saate elust läbi minna ilma Jumalata ja ilma Tema õnnistusest? Eesti rahvas – hoia kõvasti kinni oma kirikut, hoia kõvasti kinni oma kultuuri-pärandist, et keegi seda sinult ei võtaks!

E. Kivist.

"SALME EKBAUM SÕNAS JA HELIS" AINULAADSE KULTUURLOOLISE SÜNDMUSE OTEL

Pühapäeval, 9. novembril k.a., algusega kell 16.00, leiab Adelaide! Eesti Majas aset erakordse kultuuriloolise iseloomuga sündmus "Salme Ekbaum sõnas ja helis" pealelõuna näol.

Pealelõuna korraldab A.E. Naiskoor "Ilo" poolt selts dirigendi Meta Pruuli juhatusel, ja see on, nagu on ilmselt pealkirja, pühendatud meie tuntud kirjanikule Salme Ekbaumile. Kõik vokaalses osas on ta tulestuse sõnadega Meta Pruuli poolt loodud laulud seltsi koori kui ka solistide ettekandeks, sõnades osas aga ta tulestuse deklaratsioonid ja ta proosa katkende ettelugemine kohalikkude jõudude poolt.

Sellele sündmusele elab kaasa ka Salme Ekbaum isiklikult, esinemas samas referaadiga teemal: "Raamat, lugeja ja kirjanik". Ta saabub Adelaide! kuuldavasti 5. novembril k.a. ja siirdub hiljem Sydneysse, kus tal on ette nähtud teine avalik esinemine.

Kõne all oleva omapärase pealelõuna eellugu ulatub tagasi võrdlemisi kauges minevikku, kus kaks andekat tütarlast – Salme Neumann (nõud Salme Ekbaum) ja Meta Veinmann (nõud Meta Pruul) olid klassideid Viiljandi haridusliku Tütarlaste Gümnaasiumis, mille lõpetamise järel Lõuneste Tartu Ülikooli rohuteadust studeerimis ja Meta läks Tallinna Konservatooriumi laulukunsti ja muusikat õppima.

Õigeti huvide ja talentide avaldamisel rohuteadlast Salmeist sai kirjanik ja luuletaja, Meta aga jäi uastavaks oma varakult ilmsiks tulnud huvidele – laulukunstile ja muusikale.

Hilisemad sündmused paikasid klasside erinevatesse paikadesse maakeral. Salme Neumann-Ekbaum rajas endale kodu Torontos, Kanadas. Meta Pruul aga helits oma elulavaan alku Adelaide! is, kus tema arv on palju silmapaistvaid saavutusi solistina, koorijuhina ja muusikaõpetajana, ja kus tema viimaks avastas endas tõsiseid andeid heliloojana, rikastades oma abikaasa helikunstnik August Pruuli kõrval meie lauluvara paljude sõldevalde oopustega nii vaimuliku kui ka ilmaliku heliloomingu alal.

Ta jälgis huviga oma klasside enesevaldusi kirjanikluse loomingu alal Kanadas ja oli niivõrd sigavalt mõjutatud ta kahest lukeleugust "Ajatar" ja "Lupiniid, lupiniid", et seadis oma neist muusikale, andes välja laulukogu "Salme Ekbaum ja Meta Pruul laules ja laulus".

See kaheist-tunne istung algab laulpeale pealelõunaga ja pakub nii referaati ja ühe laudkonnailmelse esituse. Iga referaadil on varutud kiitlaseid aeg sõnavõtteid publiku huigust. Ettekannete järgneb väike vahetus, kus vestus võib jätkuda baaris, ja selle järele õhtusööki veiniga ja tants Ent Kuuske orkestri saatel.

Kõik see toimub uues liti kultuurirajas, mis on endine kreiditööstus, mis on Den Millsis, seega paikades nouda juhuse ka sellega tutvumiseks.

Uudusena katsetatakse korraldada

Botanikas meil tuleb lugeja kõrvus salapärselt kõlva sõna "lupiniid" on muuses tuletatud ladinakeelsest terminist "lupinus", mis on üldnimetus taime- de perekonnale, millesse kuulub Eestis hundioia nime all tuntud taim. Nii et "Lupiniid, lupiniid" on desfiireituna "Hundioia, hundioia".

Kõne all oleva pealelõunaga tulevad kõik nimetatud kogus olevad laulud ettekandele.

Naiskoor "Ilo" esitab Meta Pruuli juhatusel "Aastajad" ja "Kajakad" (klaveri saatel) ja "Karulaande mina kadu" (a capella), ja koot AES Meeskooriga (klaveri saatel) viiljandima patriotsmist kants "Sakala".

Soololaulu samast kogust "On see tuul" kannab ette sopran Vaie Pruul-Walton ja teise soololaulu "Kutsikas" sopran Rutt Auvaart duetis oma tütre Kadriga, kes kaasub temaga tüdruku. "Kutsikas" on humoorikas laul ja erineb selles mõttes muudest kogus olevatest lauludest, mis on kants teistest tunnetest ning meeleloend.

Deklamatsioonidega või ettelugemise- sega esinevad esialgselt andmete kohaselt Pia Tuul, Linda Kald, Linda Kõhale, Elfriede Bock, Inge Ab, Silvia Kuik, Laine Johanson, Helve Tuul ja Heiki Tuul.

Sõnalise osa keskseks ettekandeks on S. Ekbaumi ülevalpool mainitud referaat, mis arvestes võttes referendi vaimu- kult, analüütilist mõistust ja vaimseid horisontide avarust, tõotab kujuneda eriti huvitavaks.

Kooliõed, kellede loomingulise koostöö tulemuseks on laulukogu "Salme Ekbaum ja Meta Pruul laules ja laulus", ei ole teineteist näinud üle neljakümne aasta. Selle aja vältel on nad pidevalt arenenud oma vaimsele annete alla ja rikastanud meie kultuuriloo oma väärtusliku panusega, – üks kirjanuse ning luule ja teine heliloomingu alal. Kõne all oleva pealelõuna Eesti Majas Adelaide! is, mis tähistab kahe klassike koostumist pärast nii pikka lausekõlge, on nende loomingulise koostöö ainaluadeks ja ainukordseks manifestatsiooniks, mis kindlasti mõjub värsket tulepuhanguga kõigile, kel on võimalik sellele kaasa elada.

L. Trett

Istestõime, et soodustada noorme- te perekondade osavõttu.

Referaadid on ingliskeelsest, liti ja teadus õppejõududest ja haridus- tegelastest ning algavad kell 13.30. Laudkonnaveest võtab osa ka professor R. F. Harney, kes on Multicultural History Society of Ontario president ning eestlastest Olew Trass ja Vello Sernat. Loengu- teemad on: (1) Perspektiivid ja praktilisus (Maruta Lietina-Ray, New Jersey'st), (2) Balti ühiskonna tasallitamine nõukogude ma- jandusesse (Juris Dreifelds, Brock ülikool), (3) Hädaolukultuurilise ja mõistatuse (Peters Vasarins, Saint Catharases) ja (4) Motivat- on: perekond, kool, ühiskond (Solveiga Miezitis, Toronto ning laudkond).

Balti sümposioon Torontos

Istu identuse ostmise on vana mõiste, ainult et viimasel ajal on see sümposioma saanud. Kevadisel AASTS 7.ndal baltistat- ses konverentsil Washingtonis oli sellele pühendatud tervelt viis istun- gi ja need osutusid väga populaarseks. Baltistat, purres nõi- rõhmuasest olevat identuse sillitamisel ja mitte niivõrd seltsi- misel. Lalema huvi tõttu otsustas AASTS Kanada Komitee ja Multi- cultural History Society of Ontario korraldada küsimuse mitme- külgselt ja asjakohaselt sümposioma ka Torontos 18. ok- toobril.

THIRLMERE ASUTAJAIGAS PAGULASPERE AMEERIKAST

Thirlmere eestlaste asunduse rajajaks on üldiselt tuntud vennad NORTH-OTSID, kas asusid Austraalia peale baadusdome. Arvatavasti motiiviks oli Volli, kes oli sõjas kaotanud silma, Rakvere oluud välimõeldajana ning siis Vanamõisa põlevikivi kaevanduses tööd juhataja, inglimest ülemuse (Vanamõisa Oigfikla) õhutusel tõusis ka Austraalias, Glen Davies'i põlevikivi kaevanduse rajamine, mille põlevikivi toodi isegi laevadega Eestisse, Vanamõisa ja Aresli asutatud läbivabrikusse katkest. Põhijana olund oesti, kuid austraalia põlevikivi loomine samades tingimustes, kuid eesti oma pidi sisaldama ka tuum-elemente - raskemid lii ja uraan.

Kuid nähtavasti eistatud tingimused ei sobinud, seepärast peeti tagemaks Thirlmere asunduse, kus Artur asutas kohvikku. Selle ajandamisest sirdus Manduuri, seal teadis edasi naise, ning ruti Austraalia, kuni tolli suri peale 1922. aastal järele, 1923. aastal asutat hiljem nurgituse, mil kohale oli Eestis jõudnud ka vend Oskar ja siis abiellunud. Eestlaste arv kasvamine pani a. lusekanasõda ühisostudele, millest alg- gapi kasvas välja kooperatiiv K/V. G.L.D., mille autoid ja moodad äi on pea lga Thirlmere külasteni tähele paanud.

Tuoline Thirlmere eestlased areng algas alles peale Teist Maailmasõda, mil reopast pagulaste saabusmuse. Asuti sü- vustale ja tultavate juurde, et nende ali- vuse asumise raskused ületada. Aega- pidi kasvadis õitsevad majandid, kana- farmid, tööstused j.n. Eum. on juba likvideerunud. Vanuse puhkusele minnes on ehitatud aia, uude majad Thirlmere, vöi andmuse maandidele, ning ka suvi- lised mereandused.

Eumusele eestlastele on sootuks tund maty Thirlmere kui ka lähedalasva Pictoni linna asustamise lugu. Ühenduses Buxtoni, kui võimaliku uude eestlaste keskusega, ajaloo uurimisega, tuli kokku puutuda samuti Thirlmere-Pictoni asu- tamise looga ning peamiselt pioneeridega.

Royal Australian Historical Society aastal (lk 282 - 298) avastati u.a. Picton lages järele 1798. kuberner Hunteri saadetud meeskonna poolt. G. Galei nimetat neid kui lagooni SCIRPAUS. MERE, s.o. pilliroo mere - äärisjoon. 1865. antakse aia nimeks Bargo lagoon - rikkalik ja puhta vee. 1867. sõitis kohale raudteed kasutades toetuse kuberner ministrite Sir Henry Parkes'i, juhatajate, päästjate, galei pilniku ja võttes omaks eestkoha, et leitud rikkalik veekogu Sydney veeaga varustamiseks - millest järele 100 aastat hiljem kasvaski välja Burragarangi kõrgtamm ja veehoidla valmimine. Viie kokkuvõrutat looga ku- julise järele pärimaals-nimi oli NAR- RA-GA-RANG s.o. kõõkua maa. Kui- teine nimi Courad-geri (kuuraleeni vee- pooku järgi) muutis hiljem GOUDOI- JAH - eestlaste keeles kuurista, kui ametlik nimi Pictoni asula leidjaks "uue maa" otsimisel oli kuberner Macquarie. kes valis küla asukohas STONEQUAR- RY (kivimuru) eestl. -jõe ääres 1820. Nii määrati 1500 ja siis 1700 akru Runkeri maandi ja Redbank'i jõe vahel, mis esialgu kandis STONEQUARRY (hiljem Picton) ja hiljem UPPER PIC- TON (hiljem Thirlmere) nimesid, kus ümbruskond anti väike talunditeks edis- tele sõduritele, politseinikele ja töömee- tele, et asula kujunaks väga "austuväär- seks" sisemaa linnaks. STONEQUARRY asula kujundamise esimesed sammud teh- ti 1840, mis osas Harperi maandi, mü- rates alad kirikute ja kõrste jaoks. Ehi- tati ka liivakivisi kottuhoone ja vangila- tarki poolt ehitati Redbanki külaale 1842. tuuleveet m. 6 a. hiljem muudeti auriveekes. Nii oli küla kasvanud 1851. 42 elanikuga asulaks, ning 1865 muutsi Stonequarry-Picton Sydneyst ehitatud raudtee lõppajamaks.

Teine läheduses olev Picton plaanisti Stonequarry ja Myrtle jõgede vahel 4. miili eemala, kus väike-kruus asuti välja mõtlemine juba 1821. mis 1845 kinnitati Pictoni nimele küla, siis muudeti aga REDBANK'i privaat lin- naks, ning 1847 "valituse linnaks" ni-

mega UPPER PICTON. Arvatavate, et kuberner Brisbane, kes sõdis koos Sir Thomas Pictoria (Napoleoni vastu) võit- taks kasutusele Shoti väiksest juhtiva kindrali nime. Kuid käsimis on lah- ne. Nime algatajaks peetakse ka major ANTILL'i ja kuberner Macquaried. Kogu piirkonna tuntuimaks pioneerit- ks on Henry Colden Antill, kes sündis Ameerikas New York's 1779. Sugukond asund sinna juba 1660. USA iseseisvu- mise sõjas Antill'i isa olles rikas ja mõ- juskas kodanik, võitles koos Inglise väe- naga iseseisvustas vastu. USA võidu pu- huli konfiskeeriti kogu varandus ning pe- rekond saadeti maalt välja.

Noor Antill asus sõjaväkke, rakendati võitluses Kanadas ja hiljem Indias, sa- des seal raskesti haavata. Kapteni auast- mes tuli oma väesaga New South Wae- li. Wales on gaekli keeles välis-välis- maalane - seega UIDE LOUNA VILIS-riiki 1809. aastal paar aastat hiljem majoriks. Sõjades olid nihtavasti majasit teinud väga uskliku mehe, kes pidas kogu elu, kaks korda peievas oma perere ja teenijatele palvetunud. Oli sa- nuti omal algatusel loodud tegeliku ebaseaduliku, Vaestasteleoli komitee iir- ge, samuti Pärimaalsale Instituudi ja Heategevise seltsi komiteede liikmeid, ning NSW paaga direktor.

1825. sai n. n. JARVISFIELDI'i suure- ma maandi (graat) tulevase Pictoni lä- hisele, olles seal kohtunikuks kuni oma surmani 1852, mil maeti praeguse Poi- nti hoone aia küünal ollesse haua- kambri, nimes Leho, kuid pärimaals- te keeles Carubidi (täheandis haisevat sijelat).

Tema poegast W. R. Antill ehitas Thirlmere Burne tee juurde kirikule talle antud maandide n. n. Thirlmere House - maja. Küla keeldunud ma- makse maksamist, siis müüdnud talle ku- lunud maatükke 25 akru. Kujuniski, et terve küla vana eestlaste asus teest ümbruskonda maalaadega, kuni nüüd enamus eestlasi on uusi maju ehitamas end Redbank'i "eralinna" piirkonda. 1880. kui raudtee ehitamine jõudis Thirlmere ning edasi Melbourne, kui Great Southern Railway, Raudtee valir- sus valis Upper-Pictoni asemel Inglis- maalt Cumberlandis leiduva THIRL- MERE nime, mis eestlaste keskel on tuntud kui Thillimere. Mälinna peab, et kuni 1872 jõudis Pictoni mäli TOI- LI-MAJAS 1 penn tolli igali sõidukiti, mis kasutasid teed, et teedraasid 4200 teed korrashooni kapitali. Mõistugi vas- tel oli 1 penn suu raha, mida väliditi vö- ks kaudu ümber sõites. Raudtee avamine kaotas aia tolli kogumisel mõtte. ning tollihoone lõhuti maha.

Redbanki nimi säilib edasi Pictonist lõuna poole ehitatud gümnasiumi, ujula, uute tööstuste ja kiirelt kasvava uue linna nime, mis lahutab HUME maantee. Kuid uus suur-maantee F3 mõõdab sootuks Pictonist n. n. Razor- back'i mägedest, mis oli olud Austraalia asustamise algastalt kardedet vösa rõõvitse pitu ja kallatetugile paigaks.

Omast kohast on küllaltki huvitat, et meie teise maailmasõja pagulased leid- sid undsed asukohtad 150 aastat varem kohale jõudnud tollaegsetest pagulaste pioneeride poolt vöast ja metsast ava- tud aladele. Järele 1930. aastate de- pression oli niilgiivast eestlaste immigra- di pagendatud Thirlmere ümbruskonda, kus oli vähemalt võimalik ilma jäljatu- deta elamine. Uus pealekasvanud sugu- põlv, kellest on kujunenud hästi-tasutud

Skudra vabaks!

Läinud organeerivad akt- sioonid kaks aastat oot vangistatud Laimona - Niede sõdra. Zanis Skudra vabastamiseks.

Teatavasti vangistati Laimona Niede 6. juunil 1978 Tallinnas ja mõisteti "spionaaži" eest 10 aastaks vang. Niede oli tegeletud Skudra mõisteti 12 aastaks vang- nuid taludest ja kirikutest koos vastavate märkustega, mis oli kirjutatud Niede sõdra Zanis Skudra (kes oli loitud ka fotod). Skudra mõisteti 12 aastaks vang- Niede vabastati 5 kuu pärast. Ta rääkis: Kohtupidamine oli org- aniseeritud ainult selleks, et hur- mutada likkalt, et need ei annaks andmeid turtistidele ega suhtlase nendega.

Zanis Skudra on liika veel vangis ja viibib eelmisele tinge- musele Permi ligiläi vangilaag- ris. Läinud nõuavad nüüd Skudra otekohest vabastamist.

Edgar E. AAVIK

Kriminaalkurjategijad piinavad poliitvangi

Uuemaid teateid nõukogude vanglaste ja eesti poliitvangidest

Eesti Vangistatud Vabadussõdajate Abistamiseks on saanud lähemat informatsiooni nõukogu- de vanglaste ja sunnibõlagrajate kohta. Kuna nels asub hulgaliselt Eesti poliitvangi, siis toome all- järgnevalt andmed aktuaalsest kinnipidamisolukorrast.

Tallinna keskvangla, hüüdnimega „Batarei“ asub vanas kohas, kuid endine Kaida tänav on ümber- nimetatud Kalaranna tänavaks. Vangla komandandiks on Laksberg, juugole ülemaks Gorbatshev ja operatiivseks KGB-agendiks Emel- janov. Keskvanglas peetakse kinni nii kriminaalkurjategijad kui ka poliitvangid. Viimased paigutatakse ühe küttega külmkandesse ja mür- dusega komedesse, kus neid piin-atakse nälja ja peksmisega. Kongides nr. 58 ja 102, millest kü- dastet vanga juugole ülemaga jät- gi „gorbatshevskadeks“, asuvad KGB poolt väljaajalitud kriminaal- kurjategijad. Neisse paigutatakse poliitvangidest need, kes keelduvad tunnistuse andmisest.

KGB poolt antud direktiivide ko- haselt on kriminaalkurjategijate ülesandeks poliitvangide piina- mine, peksmine ja vägistamine.

KGB loobab sel teel sundida tõrku- jad poliitvangi andma nõutud and- meid ja tunnistusi. On esinenud ka juhtumeid, kus vangistatud Eesti vabadussõdajaleid on heidetud maas- tustesse kongsidesse. Seal tungib merevesi läbi raudbetoon müüride ja põrandade. Sellistes kongsides ei saa poliitvangid mingid magamis- esemeid. Abistamisekskuse and- mel asuvad praegu Tallinna kesk- vanglas jürgmised Eesti poliitvan- gid: Jaan Kasak, Herbert Mürd, Mart Nikk, Teet Paanik, Peeter Pirn ja Viljo Vilba. Nõukogude vanglaadministratsiooni poolt ka- sutatava indeksi kohaselt on kesk- vangla postiaadress jürgmine: Ees- ti NSV, 200 001 Tallinn, Kalaranna 2, Uchrezhdenie IUM-422/1.

Tallinna vangilaager, Tšisleri tä- naval on kinnipidamiskohaks ni-

kriminaalkurjategijale kui ka poliitvangidele.

Vangilaagri ülemaks on major Ki- tajev. Abistamisekskuse andmel asuvad praegu Tallinna vangilaag- ris jürgmised Eesti poliitvangid: Viktor Dudarev, Andrei Hermann, Enehelm, Raivo Hermiin, Viktor Matvejuk, Artur Mikit, Vello Söe- tar ja Olev Tilius. Nõukogude vanglaadministratsiooni indeksi ko- haselt on vangilaagri postiaadress jürgmine: Eesti NSV, 200 001 Tal- lin, Tšisleri 31 a, Uchrezhdenie IUM-422/5.

Mordva sunnibõlagrais nr. 385/3. Lähend mooda lõpu vidi kõik poliitvangid Mordva sunnibõlagra- rist nr. 385/19 Zubovo-Polyansky rajoonis lla samas piirkonnas, Teng- gushvsky rajoonis, Barashevo asulas asuvasse sunnibõlagrais- se nr. 385/3-5. See on üks toetusruum sunnibõlagrais toonistest. Hiljuti oli see samuti poliitvangide kinni- pidamiskohaks, kuid hiljem viidi osa vangidest sunnibõlagraisse nr. 385/19. Nüüd toimus ümberpaigutamine vastassuunas.

Sunnibõlagrais pindala on väga väike ja ümmarguselt 120 vangi on kokkuvõrutat liie harakki.

Vangid psavad õmbema kindad, mille normiks on 68 paari päevas. Sunnibõlagrais nr. 385/19 ülem ma- jor Zienko toodi koos vangidega üle uude kohta. Abistamisekskuse andmel asuvad sunnibõlagrais nr. 385/3-5 jürgmised Eesti poliitvan- gid: Karl Anderson, Alfred Kiroto- tok, Valter Kikk, Kaarel Kõrvoja, Leonhard Mue, August Mõlder, Sergei Soldatov ja Volkmar Unt. Selle sunnibõlagrais postiaadress on jürgmine: USSR, 431170 Mor- dovskaya ASSR, Tengushvsky raj-

on. Psovolok Barashevo, Uchrezh- denie ZhKh 385/5-5.

Permi sunnibõlagrais nr. 389/35. Permi oblastis, Vasyatskaya jaama juures asuv sunnibõlagrais peetakse kinni umbes 80 vangi. Sunnibõlagrais ülemaks on kapten Osin. Abistamisekskuse andmel asuvad sunnibõlagrais nr. 389/35 poliitvangid Heino Anijärvi, Harald Kivilo ja Olav Tursu. Selle sunni- tõllaagri postiaadress on jürgmi- ne: USSR, 618870 Pernoyskaya ob- last, Chusovskoy raión, Stantsiya Vasyatskaya, Uchrezhdenie VS 389/35.

Permi sunnibõlagrais nr. 389/36. Permi oblastis, Kapalno ja- ma juures jookska üle ääres asu- vas sunnibõlagrais peetakse kin- ni umbes 50 vangi.

Sunnibõlagrais ülemaks on major A.G. Zhuravkov, kellele saad helis- tada liie Permi telefonijaama numbril 998321. Abistamisekskuse andmel asuvad sunnibõlagrais nr. 389/36 Eesti poliitvangid Liina, Matson (Matus), Kalju Mälik ja Velra. Sunnibõlagrais postiaadress on jürgmine: USSR, 612823 Perno- skaya oblast, Chusovskaya raión, Psovolok Kuchino, Uchrezhdenie VS - 389/36.

On soovitat, et Eesti poliitvan- gide kirjade ja tertuskaardide saatmisel kasutatakse Tallinna keskvangla ja vangilaagri oas ed- toodud Tallinna - postiaadress. Mordva, Permi ja muude N. Li- du sunnibõlagrais asuvate poli- tiitvangidele kirjade / ja tertus- kaardide saatmisel ega kasutada poliitvangide keskset aadressi: USSR, Moskva, Uchrezhdenie p/y 5110/1, poliitvangi nimi ja eesnimi.

ESTLASED VÕIVAD JÄÄDA OMA KODUMAAL VÄHEMUSSE

HELSINGI („Meie Elu“ kaastööliselt) — Eestlased kardavad, et nad oma kodumaa jäävad vähemusravuseks, kirjutab Põhja-Soomes ajaleht „Kaleva“ pikemas ülevaates olukorrast Soome lahe lõunakaldal.

Uhe tänavapildil all on lugeda: „Eestlased kogevad sissirändamise ohtu oma õigustele ja kultuurile. Rahvemuutatus lisab see, et nad korterisabades on sunnitud oma kõha loovutama mujalt tulnutele.“ Autor ei otsa ütle, et „mujalt tulnud“ tähendab venelasi. Teisel pildil näeme väikesed lapsi sões mängimas ja tekst kõlab: „Sündivus on eestlaste hulgas päris vähe ja tõusva sisse-rännu tõttu eestlaste ebaharuldus rahvaareng on näha ka laste hulgas“.

ESTLASTE ARV VÄHENEB

Kirjutuse pealkirjaks on „Rahvas kasv langenud, murrataval, Eestlastes kardavad, et jäävad vähemusse.“ Selgub, kuidas eestlaste osa Eesti NSV 1,4 miljoni suuruselt rahvastikust on mõhõdunud aastakümnete kestel vähenenud. Loomne, et 1940. a. seal 88% olid eestlased, 1959. a. 74,6 % ning praegu eestlasti on oma maal ainult 64,7 protsenti. Kõige suurem osa teistest rahvastest on venelased. Autor peab üheks põhjuseks ka vähest sündivust, sest iver on langenud 1960-ndate aastate 3,6 protsendilt praeguse 2,3 protsendile. Sellest hoolimata riigi rahva kasv on olnud siserändamise tõttu umbes 8%. Ka „Kaleva“ tõde on ka kirjutuses, et on olnud teada juba kaua, et Tallinna elanikest on ainult 40% eestlast.

Venemastesse põhjustust „Kaleva“ mainib mitut. Ühena tõstetakse esile industrialiseerimist, mis vajab rohkesti töötajaid mida on küllaldaselt tulemas Venemaa! Nende jaoks on uued paremad korrerid koos töökohtadega. Kirjutaja kinnitab, et mitmete eestlaste arvates Moskva sihtlikult korraldab sissirändamist töökohtade abil, kuna see on heaks ajendiks venemastelisele.

Artikkel käsitleb ka valitsusaparaadi küsimust. Üteldakse, et ametlikult on Eesti NSV haldamisest eestlaste enda käes, sest kaheksast ministrist ainult üks on venelane. Teisel küljel aga, „on tähelepanev, et kõige kõrgemad ametikohtad lähevad sageli Moskvasse koostalitule.“ Näiteks „tõstab autor esile peaministri Valtteri Klausoni, kes olevat Leninigradist sündinud, seal lõpetanud ning sõjas Punarmee ridade võidelnud.

„KIRJAMARGI VABARIIGID“

Olümpiamängud Moskvas olid rahvuspoliitilisel kasulikul selle poolest, et tõid poliitilist päevakorra Balti riikide küsimuse tõsiseltusesse inglise ajakirjanduses, mis talvallis tegeleb kohalike sihtpoliitiliste probleemidega.

Nii näiteks konservatiivne „Sun day Express“ (20. juulil) avaldas pikema kirjutise Balti riikide alusel Briti Alamkoda konservatiivse rahvasaadiku Teddy Taylor'i sulest: „Smugeldatud liikumise maalt, mille nimel on nüüd vaid kirjamargi-albumi“. Artiklile on lisatud illustreerimisi juurde Cummingsi karikatüür, kus Hitler ja Brežnev viivad võidujoonuse olümpia-tõrviku, millele trükitud sõnad: „Rahu ja vabadus... polemas nüüd (1940–1980)“ ja kiril Kõlmanin (Rahvusvahelise Olümpia-komitee esimees) kiisib: „Miks president Carter ei saa arv olümpia-vaimust nagu seda teeb hr. Brežnev?“

Avaldamine siinkohal mõned istiaidid konservatiivse parlamendilise kirjutistest: „See on võrastav kokkuvõtte... mahendavad nõukogude sõnad Afganistanile täpselt 40. dal aastapäeval, mil toimus vägivallane ja kaiki invasioon Nõukogude Liit

Artiklis üteldakse veel, et vene keele valdamine eestlaste hulgas on vähenenud. „Ametlike andmete järgi kümme aastat tagasi 29% eestlastest valdas vene keelt sujuvalt, mõõdund aastal oli oskavus aga langenud nüüd 24,2 protsendini.“ Reportaazhi järgi soomlused on ka üsna suur mõju Eestiis, kus on ilma suurema vaevata võimalik vaadata Soome TV-saateid TV-paradeid on vaja ainult väikene lisasendeldis, et „aken Soome lahti teha“. Võrreldakse Tallinna ja Moskva ööelu mainides, et Moskva 8 miljoni linna lähel „maga-ma“ kell 23.00 õhtul, Tallinna kolm öökülli on aga avatud kuni kella kolme hommikuni. Neis on näha Pariisi „Punase Veski“ taolist erootilist show'd „vene moodi puhastatuna“. Kirjutuses üteldakse ka, et eestlaste ei meeldi, et venelased tulevad sinna nende hae kvaliteetiga kaupade sinna. Jähaedast kohtlemisest eestlaste poolt kaebavad isegi venelased.

Lõpetuseks käsitletakse Eesti ajalugu alates mõõdund sõjast, „Ühe Tallinna maa seinat ripub suur nõukogude sõdurit esitlev loomus, millele on eesti ja vene keeles kirjutatud „elagu nõukogude armeel!“ Lääne ajakirjutajate järgi selli selle armeed kohalekõl sündis riiki osa iseseisvust loobuma ja Nõukogude vabariigiks muutuma. Nii ides kui ka 1833-ness arvatakse, et Eesti elanikkude arv vähenes 1900-1940-ndate aastatel, Kelle süü see oli, seda arutatakse. Peaminister V. Klausoni järgi suurim osa neist suri või saadeti välj ja Saksa okupatsioonil ajal. Läänes rõhutatakse siiski, et see sõltus Nõukogude ametivõimudest. Vabatahtlikult maapakkus läks umbes 70.000 eestlast. Praegu on lääned siirdumise peamiste täiesti lõppenud. Neid, kes kavatsevad põgeneda, eriti palju ei ole ja ainukeks võimaluseks on paluda luba ametivõimude käest. Eesti välisministri juurde järgi väljandrändamise avaldusi tuleb aastas umbes 40, mis peaaegu kõik rahuldatus. Peamiselt on need nüüd, kes mehele läinud soome ehitustööistele või vanad, kes tahavad oma välismaal elavate laste juurde. Osa vanadest siiski pöördunud tagasi, sest nad panevad lähele, et kui välismaal pole sama turvaline kui siin“ ütles välisministri esindaja.

du poolt kolme ühe ja iseseisva Balti riigile — Läti, Leedu ja Eesti —. Paljudele noortele tänapäeval kolm Balti riiki ei ole muud kui haruldased kirjamargi markidearide müügileid. — Kuid koid vappa rahva — Läti, Leedu ja Eesti teasiline lugu on pidev meeldetulemus vabale maailmale, Afganistani tuleviku küsimuses — kuidas on loodud mugusõnaliste lubaduste ja tagapiste? 1920–1939 Nõukogude Liit garanteeris enam kui nelja lepinguga Balti riikide iseseisvust.

1. Kuid 1951. a. Ribbentrop pakiga loovutati natsi-Saksamaa poolt Balti riigid „nõukogude riikideks“. Ja mõne kuu jooksul Nõukogude väed marsisid sinis. Sellest ajast alates nad (venelased!) on teostanud pakki programmi koloniseerimise, hukkamiste, küüditamiste ja mõrvade kaudu, et mitte ainult hävitada need kolm vabariiki, vaid ka nende rahvaste rahvuslikku meelust. — Balti riikide ajalugu on olnud täis inimestamüürit: julgust. Näit. Lätid oli sa-janded jalgalpõlde sakslaste ja venelaste vahel, kuid on visalt säilitanud oma keele ja kombed. Peatükis „kõhestunud“, briti konservatiivne rahvasaadik kirjutab „Leedu anasta-

RAHVUSKAPITALI TÄNU

RAHVUSKAPITALI
HEAKS 1980. a.
KORJANDUSEGA ON LAEKUNUD
JÄRGMISED ANNETUSED:

- N.S.W.
- \$100. A. B.
  - \$ 50. H. ja M. Juske; A. Siegeri; H. Vanamõis
  - \$ 20. G. ja H. Alas; A. ja S. Illistom; A. Kaasik; F. Rommisto; A. ja P. Ruus
  - \$ 20. ...
  - \$ 15. H. Lipping
  - \$ 10. R. ja H. Aarn; L. Altosaar; K. Hageri; E. Kallas; H. K.; V. Kongas; H. Kuit; M. Laigra; H. Mikker; K. Pilt; P. Remma; V. Saide; O. Slamer; E. Viilgi; E. Kang; S. Karukäpp; K. Linholm; A. Meilap; E. ja I. Pikkat; A. Sinka; A. ja I. Urmi; M. Vaher; I. Ööpik
  - \$ 4. ...
  - \$ 3. ...
  - \$ 2. ...
- VIC.
- \$ 20. A. Mikko; E. Tõnisson
  - \$ 15. L. Piik
  - \$ 10. I. Kivisalu
  - \$ 5. H. Holland; W. Kuhl; E. Nurk; E. Tammark; E. Varbo
  - \$ 5. ...
  - \$ 2. ...
- S.A.
- \$ 20. O. ja R. Ollino; T. Ollino

KÕIKI LAHEDE ANNETAJAD
TÄNAB A.E.S. LIIDU JUHATUS

SYDNEY'S

SYDNEY EESTLASED!

2EA EESTI RAADIOASAATON PAREMINI

KUULDAVAD 1386 lainel igal laupäeval kell 9.15–10.15 õhtul.

WOLLONGONGIS

1485 lainepikkusel.

NEWCASTLES

1584 või 1386 lainepikkusel.

THIRLMERE'S

1602 või 1386 lainepikkusel.

CANBERRA'S

1386 lainepikkusel

SINIMÄGEDES JA LÄÄNEPOOL

samuti 1386 lainepikkusel.

SYDNEY'S EELTEADE

Sydney Eesti Seltsi Näiteringi poolt tuleb Sydneys lavastamisele najamäng „Äpardunud pulmabõ“. Näitejuhiks on Lea Arp.

Esietendus toimub laupäeval 22. novembril kell 19.00 Eesti Majas. Korusedendused toimuvad pühapäeval 23. novembril kell 15.00 ja laupäeval 29. novembril kell 19.00.

SÕRVE TEATED

Laager toimub jälle Pt. Wolstoncroftis, Macquarie järve ääres. 12.21. detsembrini. Laagrist võivad osa võtta kõik eestlased päritoluga noored kuni 19. eluaastani. Lastel alla 8 aasta on vajalik ka ema või mõne teise vastutava isiku laagrist osavõtt. Laagri juhiks on Dr. Rein Simul.

LAAGRIMAKS: lastele \$55 + \$10 sõidukuludeks.

Täiskasvanul \$90 + \$10 sõidukuludeks. Oma transpordi kasutajal jääb sõiduraha ära. Kõigil laagrist osavõtjail tuleb tasuda täielaagrimaks.

Laagrisääri hinnad on \$4 laste-suurused ja \$5 meeste-suurused.

Ühistranspordi kasutajad kogunevad Sydney peajaamas (suure kella all) ehk Hornsby's (Hornsby Park, Pacific Highway politsei jaama vastas) reede 12. detsembril kell 7.30 (Sydney) 8.30 (Hornsby), omnisub väljub kell 8.00 Sydneyst ja umbes pool tundi hiljem Hornsbyst ja sõidab otse „Sõrvele“. Laagrist tagasisõit toimub pühapäeval 21. detsembril ja omnisub jõuab Sydney peajaama umbes kell 13.00, Hornsby's umbes pool tundi enne lõpp-peatust.

REGISTREERIMISLEHTI saab Sydney Eesti Majast ja lähesdamid andmeid Tõenduskooli Hooldekogu laagri korraldajalt:

Tamara Kesküla,
199 Midson Rd.,
EPPING, 2121,
telefon 869 7124.

Registreerimislehti koos laagrimaksuga tahaks tagasi saada enne 18. OKTOOBRI 80. a. kuna peame N.S.W. haridus-ministeeriumile laagri täismaksu ära saatma oktoobri lõpul.

SES TÄIENDUSKOOLI HOOLEKOGU

2 EA EESTIKEELNE RAADIOAADA ESTO – 8 0'st
LAUPÄEVAL, 18. OKTOOBRI 1980

KELL 9.15 – 10.15 ÕHTUL

misest, kes esines palvega venelaste ees, et „liita Leedud“ Nõukogude Liiduga. 1941. a. sakslased kuulutasid sõja Venemaaile, 20 tuhat leedulast haarasid relvad ja sundisid venelasi lahkuks nende maalt, enne kui saabusid sakslased. Pärast sõja lõppu, kui Nõukogud okupeerisid taas Leedu, tuhanded leedulased põgenesid metsadesse ja jätkasid kibedat partisaani-sõda kuni 1952. a. (nagu võltsid esiti meitsavenend, millest dramaatilisel on kirjutatud A. Viiriald oma romaanides — A.). Vastavalt leedu pagulasandmelle 350.000 leedulast küüditati Siberi koonduslaagritesse elavahetult 1945–1952. Ajal, mil toimus küüditamine ja allasurumise poliitika Balti riikides, toimus venelaste sissetoomine Balti riikidesse, et hävitada vabade rahvaste rahvuslikku omapära ja tunnust. Tulemused, „vabad“ lähtes, eestlaste

ja leedulaste arv on vähenenud tervalt.

Enne Vene invasiooni Läti rahvahugemise tagajärjel oli venelasi üks kümne vastu, nüüd (1979) venelaste arv Lätis moodustab ühe kolmandiku (1970. a. rahvaloenduse andmeid oli lätlasi Läti NSV-s — 56,8% A.). Tuleb imestada, et 40-aastasest rõhumele vaatamata seal ikka veel avaldatakse vastupanu.

T. Taylor lõpetab oma artikli väljasmugeldatud lükatusega Tallinnas: „Teiega käitutakse kuninglikult. Kaks kuni juba on meie toidukauniste-kauplused tühiad — kaubalaad on reserveeritud olümpiamängudeks. Teie teenistuses on ülemklassi kodid, kes toodud Nõukogude Liidust (kas Moskvas?)“. Ainult ärgen unustage vaatamast jalkokäijale näkku, eriti okupeeritud Tallinnas. Teie märkate meie ülmari põlgust.“

ARTO

IGAVIKKU LAHKUS MEIE AULIGE,
SUURPOETESS

MARIE UNDER

LEINAS ja KURBUSES

Eesti Akadeemiline Koondis Sydney's

Armast sõpra

Julius Schmidt'i

mälestavad kurbuses

Puhka rahus!

Eric ja Jutta Sanders

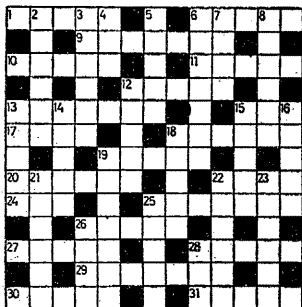

Julius Schmidt'i

mälestavad leinas

Helga ja Heino Lomp perekonnaga

RISTSONAD

RISTSONAD NR. 170

PAREMALE

1. N.S.W. postkontor — 2560.
  6. Loom, suurte võõrtidega, lapiline.
  9. Lõdvait, lotendamas.
  10. Kirgvalt paluma.
  11. Rõõved, murd.
  12. Otsükk.
  13. Taguma, kopsima, murd.
  15. Hudi, materda.
  17. Liili.
  18. Käänas, pööras.
  19. Seab reisitarbeid.
  20. Lehtpuu.
  22. Esineb naiste käsitöös.
  24. Kolm võõrset konsonanti.
  25. Mänd, murd.
  26. Meie hõimurahvad.
  27. Hispaan. mehe nimi.
  28. Maa-ala Vahemere idarannikul.
  29. Taimel eol arenev esimene leht.
  30. .... tuli.
  31. .... tunnistus.
- ALLA
1. Suur dekoratiivmaal.
  3. Tuleks, saabuks.
  4. Veeputusagene laevakapten, omanik.
  5. Oderi haruõõg Poolas.
  6. Siriseb, viriseb.
  7. Metsloom.
  8. Valluta.
  9. Sultanaat Araabia.
  13. Praks, prõks.
  14. Tint, kalatilk.
  15. .... kel, (sonaallik).

RISTSONAD NR. 169
LAHENDUS

PAREMALE

1. Varik.
8. Vasar.
10. Liisk.
11. Bel.
12. Panus.
13. Kaskud.
15. Saeti.
18. Tou.
19. Kangur.
21. Leopard.
22. Baal.
23. Rike.
24. Isendid.
26. Lutist.
29. Aet.
31. Alide.
32. Ammutab.
34. Akala.
35. Aeg.
36. Katsus.
37. Taela.
38. Tsuru.

ALLA

1. Tabas.
2. Paistel.
4. Arad.
5. Ilusad.
6. Kisan.
7. Isutu.
9. Sek.
12. Puupost.
14. Toot.
16. Egid.
17. Irbeni.
19. Kranama.
20. Ebela.
21. Lahti.
23. Rituaal.
24. Iskus.
25. Dem.
27. Uijas.
28. Idast.
30. Nagli.
32. Aitar.
33. Tee.

16. Kõndis, sammus.
18. Tungivad tähted.
19. Vald Tartumaa.
21. Sammuga.
22. Veiderdaja.
23. Üks järsk lõõk.
25. Naese nimi.
26. Koera kurjuse väljendus.
28. Tähestiku järjek. kolm tähte.

Lahkunud kallist

Irene Gurtowski't

mälestab leinas ja avaldab kaastunnet

MAIMO JÄRVESALULE PEREKONNAGA ema kaotuse puhul

Matzi

Lahkunud kallist sõpra

Irene Gurtowski't

mälestavad leinas

Arnold ja Ellen Laamann perega

Mälestame kurbuses

Irene Gurtowski't

ja avaldame sügavat kaastunnet PEREKOND JÄRVESALU'le.

Tiiu ja Rein Simmul

KIRIKLIKUD TEATED

EELK SYDNEY JAANI KOGUDUSE
JUMALATEENISTUSED ON:

Kirikusaalis, Nth. Strathfields püha-
päeval, 19. oktoobril kell 11 homm.,
laste kirik, pärast j.t. koosviibimine.

Wollongong'i Luterius kirikus laupäeval,
1. novembril kell 7 õhtul.

Kirikusaalis, Nth. Strathfields, püha-
päeval, 2. novembril kell 11 homm.,
laste kirik, pärast j.t. koosviibimine.

Bankstowni Ühendavas kirikus, Kitch-
ener P-de, pühapäeval, 9. novembril
kell 4 p., pärast j.t. koosviibimine.

Rookwoodi eesti surnuaial pühapäeval,
16. novembril kell 11 homm., Surnu-
aialpüha jumalateenistus, kaastegevad
preester V. Hiesalu ja Usut. Inst. õp.
Ülo Saar.

Praost E. Kiviste

EELK MELBOURNE PAULUSE
KOGUDUSE JUMALATEENISTUSED:

St. Mark's Luterius kirikus 30-41
Metham Street, East Melbourne, kell
11 a.l.

Õpetaja Audo Meeksi

SYDNEY EESTI MISJON

Sydney Eesti Misjoni AASTA-
PÄEVA PUHUL ON 28. septembril kell
11 hommikul PIDULIK HOMMIKU-
PALVUS. Muusikaisi ettekan-
deid, kohvilaud. Kõik teretulud.

Jumalateenistused igal pühapäeval
kell 11 hommikul Sydney Eesti Majas.

"UUS ELU" Eesti Raadiosaade igal
pühapäeval kell 10.00 õhtul 3NE raadio-
jaamast (1556 skaalal).

Misjoni Komitee

EESTI EVANGELNE KOGUDUS

Jumalateenistused igal pühapäeval
kell 11 a.l. Y.W.C.A. ruumides 189
Liverpool St. Sydney.

Koguduse aastapäeva PIDULIK
JUMALATEENISTUS 28. septembril
1980.

Koguduse juhatus.

EESTI BAPTISTI KOGUDUS

Jumalateenistus igal pühapäeval kell
1.30 p.l. Tahmore Eesti Kirikus.

PIDULIK pühapäev igal neljapäeval
kell 6 p.l.

Eesti Baptisti Koguduse juhatus

2 EA EESTIKEELNE
RAADIOAADADE ESTO — 80'st
LAUPÄEVAL,
18. OKTOOBRIIL 1980
KELL 9.15 — 10.15 ÕHTUL

MEIE KODU

AUSTRALIAN ESTONIAN WEEKLY
141-143 Campbell St., Darlinghurst, 2010

Posti address — P.O. Box 147,
Darlinghurst, N.S.W. 2010

Telephones: "Meie Kodu" 212-2113

Esti Maja 212-2373

Publisher: Estonian Society of Sydney

Väljaandja: Sydney Eesti Selts

Responsible Editor — Editor-in-Chief:

TIIU KROLL-SIMMUL

Vastutav ja peatoimetaja

TEGETOIMETAJA J.T.

ILSE TULTS

Toim. kolleegium:

S. Kalamäe, H. Lipping, H. Mihkelson,

dr. I. Salasoo, V. Valk.

"MEIE KODU" toimetamine on avatud igal

esmaspäeval kella 11-l pärast

kella 6-õhtul talu päeval.

TOIMETUSE JA TALUTUSE TELEFON

212-2113

Talutusetoimetaja — Meie Kõnnud

Talut. (hõlmab, toimetab, rääki-
tus ja plastide mätki):

annap. kella 6 p.l. — 8 p.l.

talut. kella 6 p.l. — 8 p.l.

kolmap. kella 2 p.l. — 8 p.l.

reedel kella 6 p.l. — 8 p.l.

ing. kella 11 a.l. — 1 p.l.

TELEFONIMÄRK:

TORTUSTELDMINE — alates 130-
(alates avaldamise lehest).

AUSTRALIAAS — öhtu aadress 128.00.

6 kuuks 111.00 ja 3 kuuks 36.00.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

Auditoorium — 11.00.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

Ühikmäär 100 — 50 senti.

KALLIST ABIKAASAT JA UNUSTAMATA ARMAST EMA, XMMMA JA VANAEMA

IRENE MAST-GURTOWSKI'tSÜND. 9. SEPT. 1907 TALLINNAS
SURN. 9. OKT. 1980 SYDNEYS

MÄLESTAVAD SÜGAVAS LEINAS

PUHKA RAHUS!

ANTON, MAIMU, JUHAN, DEBBY ja ALLAN

Kallist

Irene Mast-Gurtowski't

mälestavad sügavas leinas

Johanna ja Victor

Äkilise surma labi lahkunud kooriliiget

Leonid Altosaar't

mälestab leinas

Thirlmere Eesti Selts "Koit" Segakoor

Armast kauaaegset sõpra

Irene Gurtowski't

mälestavad leinas

Maimo ja Hans Kukk

Sügavas leinas mälestame lahkunud kauaaegset perekonnasõpra

Leonid Altosaar't*Edgar ja Linda Aavik
lapsed ja lapselapsed
Juulie Reevits*

ARMAST ABIKAASAT

ALFRED VIILAS't

LEINAVAD KURBUSES

*Asta
Haldur, Jan
Mark, Annelle
Elly ja õde Evi perekonnaga kodumaal*

Ootamata igavikku läinud kauaaegset naabrit

Leonid Altosaar't

mälestavad vaikselt leinas

*perekonnad G. Alas
H. Juske
J. Kasepuu
P. Maidla*

Väsinult igavesse rahusse läinud kauaaegne sõber

 Alfred Viilas

Mälestab leinas

Erich Toomingas

Mälestame

Leonid Altosaar't

ja avaldame kaastunnet tema perekonnale

*Paul ja Helju Kimmel*Avaldame südamest kaastunnet LYDIA ALTOSAAR'ile
tema abikaasa**Loona Altosaar'e**

kaotuse puhul

*Ilse Tuuts
Kristjan Tuuts perega*

PUHKA RAHUS

LILLI ILUSTE

SURN. 13. OKTOOBRIIL 1980 CAIRNS'IS

MÄLESTAVAD KURBUSES ja LEINAS

*ABIKAASA EDUARD
POEG PEREKONNAGA
ANTS, HEITI, OSS, VIRGO***HUGO LÜBEK'it**

mälestame leinas

Elmar Krispin abikaasaga Tasmaaniast